

STRÁŽKYNĚ SVATOSTÁNKU

Foto: sidneydealmeida, Aliaksei - Adobe stock

PETR JANŠTA

Můžete mít štěstí v neštěstí? A do jaké míry může být štěstí vykoupeno neštěstím druhých? A je štěstí to, že přežiju, zatímco moji blízcí ne? Tyto do jisté míry jednoduché, a přitom v různých situacích života odlišně interpretovatelné a zodpověditelné otázky si můžeme klást, když přemýšlíme nad životem služebnice Boží Małgorzaty Banas (1896–1966).

Sestra Małgorzata zázrakem přežila německou okupaci. Jejich jedenáct spolusester zastřelilo gestapo. Stejnému osudu unikla jen díky světskému oděvu, který měla na sobě při návratu z novogródské nemocnice. Zastřelené sestry byly v roce 2000 papežem Janem Pavlem II. blahořečeny. Papež František schválil 13. prosince 2021 dekret Kongregace pro svatořečení, který potvrzuje heroické ctnosti této polské řeholnice.

Narodila se 10. dubna 1896 ve vesničce Kleczna Dolna blízko Wadowic v Polsku jako Ludwika Banas. Jako dívka vstoupila do kongregace sester Sváté rodiny z Nazareta, zkráceně nazaretánek. Při věčných slibech si zvolila jméno Małgorzata. V roce 1934 přešla do konventu sester v Novogródku v dnešním Bělorusku, kde pracovala v nemocnici. Laické oblečení, které nosila při práci v nemocnici, jí zachránilo život 31. července 1943. Právě tehdy se vracela do konventu a potkala svých 11 spolusester, které byly na cestě na policejní stanici, konkrétně na gestapo. Představená sestra Stella řekla Małgorzatě, ať se vrátí do nemocnice a ať se stará o kněze na faře. Małgorzata tak učinila a již nikdy svých 11 spolusester nespatriřila.

Ty byly další den zastřeleny a vhozeny do hromadného hrobu v asi 5 km vzdáleném lese. K tomu je potřeba uvést, že nazaretánky ve městě, v němž polovina obyvatel byli židé, s velkým nasazením pečovaly o nemocné, trpící a pronásledované. Jediná přeživší sestra se však nevzdala naděje, že najde hrob zavražděných spolusester a s pomocí místních lidí se jí to podařilo. Sama se o hrob až do své smrti příkladně starala.

Po válce však přišel jiný režim – komunisté. Zároveň již Novogródek nepatřil Polsku, nýbrž Sovětskému svazu. Totalitní režim se snažil vymýtět většinu z veřejně projevovaného a praktikovaného náboženství. Sestra Małgorzata však projevila hrdinnou odvahu,

když na faře tajně připravovala místní děti na svátosti, a když se novogródský kněz musel před komunisty skrývat, sama vedla v kostele bohoslužby slova, vystavovala Nejsvětější svátost a pomáhala udržet katolickou víru mezi místními obyvateli, kteří ji nazývali „Strážkyní svatostánku“, živou. Také organizovala pomoc pro vězně, kteří byli deportováni na Sibiř.

Sestra Małgorzata zemřela 26. dubna 1966, proces jejího blahořečení byl započat v roce 2003. Věříme, že tato statečná žena bude brzy připočtena k zástupu svých 11 již blahoslavených spolusester.

Zdroje: <https://csfn.org.au/servant-god-sr-maria-malgorzata-banas/>, [https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/de/homilies/2000/documents/hf_jp-ii_hom_20000305_beatifications.html](https://www.cirkev.cz/cs/aktuality/211215nove-dekrety-kongregace-pro-svatoreceni/#:~:https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/de/homilies/2000/documents/hf_jp-ii_hom_20000305_beatifications.html)

Kdo má, tomu bude dáno

OTEC BEDŘICH HORÁK

Jedno italské rčení zní: „Chi ruba poco, va in galera, chi ruba molto, fa carriera“ (v italštině se to pěkně rýmuje; znamená to: „Kdo kradne málo, jde do vězení, kdo kradne hodně, udělá kariéru“). Je známý nechvalný fakt, že lidem, kteří mají hodně majetku (nezřídka nepoctivě a nečestně získaného), se ještě přidává (často si to sami tak zařídí, protože mají dlouhé lokte), a těm, kteří mají málo, se i z toho mála bere.

Podobnou zkušenost měli i ve starověku na Blízkém východě. Mezi lidmi v této oblasti bylo rozšířené přísloví: „Kdo má, tomu bude dáno, a kdo nemá, tomu bude vzato i to, co má.“ Vyjadřovalo to zkušenost, že bohatí se stávají ještě bohatšími a chudí ještě chudšími. Je zajímavé, že toto přísloví používá i Ježíš, a ještě překvapivější je, že ho používá jako zásadu, která funguje v Božím království. V Matoušově (Mt 25, 14–30) a Lukášově (Lk 19, 12–27) evangeliu to dokonce vztahuje na majetek, který si lidé vyzískají a ještě dostanou další odměnu. Ale zde, naštěstí, podobnost s nekalým jednáním lidí a zkaženým systémem společnosti končí. Je to podobství o hřívnách (či talentech – to jsou peníze vysoké hodnoty – původně jednotky hmotnosti pro odvážení zlata či stříbra). Jistý vznešený a bohatý pán, který musí odejít a posléze má přijmout královskou hodnost (viz Lk 19, 12), rozděluje svůj majetek (po-

měrně velký) svým služebníkům, kteří s ním po dobu jeho nepřítomnosti mají hospodařit, aby ho pánovi po jeho návratu předali pokud možno rozmnožený. Jeden ze služebníků je však líný a zároveň vyjadřuje i jistý odstup či nepřátelství ke svému pánu, proto se svěřeným majetkem vůbec nehospodáří – pouze peníze ukryje. Zatímco ti, kdo pánuv majetek svou pílí v součinnosti se svými schopnostmi rozmnožili, dostanou hojnou odměnu, nespolehlivý služebník je potrestán – vezmou mu to, co mu vlastně ani nepatřilo, a nedostane samozřejmě žádné ocenění, naopak, je potrestán snad i smrtí spolu s dalšími pánovými nepřáteli nebo je jistě uvržen do temnot (což je ale prakticky totéž). Toto podobství má vzbudit aktivitu zvláště ve skutcích lásky

Nicméně toto lidové rčení zaznělo z Ježíšových úst u Matouše a Lukáše (a navíc ještě u Marka) předtím už jednou v nepatrných obměnách: V Ježíšových výrocích, v nichž vysvětluje, proč hovoří v podobstvích, konkrétně poté, co pronesl podobství o rozsévání. To má vést posluchače k tomu, aby přijímal do úrodné půdy svého srdce semeno, tedy slovo, které Ježíš hojně rozsévá, aby tam mohlo přinést mnohonásobný užitek. Kdo má víru (tedy onu úrodnou půdu) a dobře naslouchá (přijímá co nejvíce rozsévaného zrna), tomu se mnoho urodí (bude mu hodně dáno). Kdo nemá (špatná do kategorie kamenité, udusané či trnité a všelijakým plevellem zarostlé půdy), ten přijde i o to zrno, které do něj spadlo, protože nevzklíčí a bude pro dobrý účel i pro něj samotného ztraceno.

milosrdenství u toho, kdo očekává naplnění Božího království a příchod Mesiáše na konci časů, ale také dovršení Ježíšova pozemského poslání (ukřižování a vzkříšení) – toto podobství zaznívá těsně před Ježíšovým vstupem do Jeruzaléma. A tak i naše přísloví Ježíš k takovému aktivnímu přístupu vztahuje: Kdo nezahálí, toho odměna nemine.

Budme bohatí, ale ne tolik skrze množství peněz nebo jiných hmotných věcí, které vlastníme (o ty stejně jednou přijdeme, ať se nám to bude líbit nebo ne, a to naprosto jistě v okamžiku smrti – tehdy nám bude vzato to, co si myslíme, že máme). Budme bohatí tím, co nám nabízí Bůh, co od něj máme v plné míře přijímat a co máme také aktivně přeměňovat ve skutky lásky k druhým lidem. Pak dostaneme přidáno (rozumí se od Boha) netušenou hojnost toho, co nás naplní opravdovým štěstím a radostí. Naopak, komu budou chybět Boží dary, které vědomě odmítne, ten přijde o vše ostatní a nebude mít nakonec nic.

Foto: ISTuningART, Romolo Tavani - Adobe stock